

4. DREZINA MILIONARULUI

SOCIETĂȚI ȘI ABANDONURI

În ziua și la ora când Glad se bărbiera aproape gol în șopron — după atâtea săptămîni de robie la ferma lui Marosin — trăgînd cu ochiul la roata lui devenită fabrică de luminări și așteptînd ca Iapa-Roșie să-i aducă hainele de general, nu mi-aș fi închipuit că prima lui ieșire la lumina zilei în *Metopolis* avea să fie la *Bodega Armeanului* și mai ales nu așa repede, în acea zi de primă victorie. Era peste prevederile mele stricte și, mai apoi, cînd am văzut că așa s-a întîmplat, adică, mai degrabă, am simțit că am început să îmbătrînesc și pentru întîia oară am bănuit că Iapa-Roșie are geniul de a face oameni mai mult decît se spunea că așa avea eu.

Avea adică un fel de geniu al femeii analfabete bizantine care, trezită din somnolențele lungi ale mizeriei și dominației suferite din partea tuturor, își svîrle brusc omul ales, în momentele și adunăturile cele mai nepotrivite, riscînd și surprinzînd prin soiul acela neștiut de rafinate ale grosolăniei, devenind împărăteasă prin încoronarea dobitocului fatal, prins în mrejele ei și împins să cucerească cetatea spurcînd-o pe dinăuntru și înălțînd-o maiestuos în ochii celor din afară. *Procopius din Cesareea* a fost un copil în poveștile lui orbite

de patimă din *Istoria Secretă*, unde-i blamează pe Justinian și Teodora. Dacă ar fi scris, văzînd lucrurile prin ochii Iepii-Roșii, ar fi făcut rost de o ceață foarte necesară unei cărți care putea să devină celebră nu numai printre specialiști.

În ziua și la ora cînd Glad se bărbiera aproape gol în șopron, așteptînd ca Iapa-Roșie să-i aducă hainele de general, cred că eu îmi reparam drezina.

S-ar putea zice că sînt proprietarul unei drezine și a unei linii înguste de cale ferată de aproximativ 6 kilometri, care leagă dealul surpat unde se află cariera de piatră părăsită (abandonată de *Societatea Regală de Construcții Civile în Regie*) și stația-pilot de curățat lemne de salcie de la *Piciorul Neamțului*, din fața *Bodegii Armeanului*. Casa mea se află pe platoul de deasupra celor trei dealuri care domină *Valea Metopolis-ului*, anume *Dealul Cald* al carierei de piatră, *Dealul cu Vînt* și *Dealul cu Vrăbii*. Casa mi-am ridicat-o pe locul unde a fost baraca grupului special de exploatare al *Societății Regale*. Am păstrat de la baracă numai acoperișul, din tablă de cea mai bună calitate. După ce *Societatea Regală* s-a retras și a părăsit cariera de piatră, precum și linia ferată îngustă, pe lîngă pereții de lemn ai casei am înălțat cu încetul alți pereți, din bucăți de marmoră roșie spartă, pe care am cărat-o cu drezina de la o altă carieră, părăsită de o altă societate, *Societatea de Sobe și Decorații Interioare, Sumbassaku și Fiii*, care prospectase la *Dealul Bivolului*, cu mult înainte de a-și fi încercat norocul, la *Dealul Cald, Societatea Regală*. După aceste două societăți au urmat altele, avînd aproape aceeași istorie.

Societăți și abandonuri în șir.

Nu prin toate societățile, dar prin cele principale se poate spune că da, a apărut și s-a menținut un singur om: *W. W. Bazacopol*. Nu era din *Metopolis*, ci din orașul *Mavrocordat*. Se îndreptau zilele unei societăți spre sfîrșit și lucrările ei erau abandonate, simțeau asta după plecarea pretimpurie

și revoltată a lui Bazacopol din *Metopolis*. Se înființa alta nouă, apărea mai întâi Bazacopol. Iarși erau răscolite pietrele, drumurile, și măcar pentru cîtva timp metopolisienii știau că vor avea pîine de mîncat. Dealurile din jurul *Metopolis*-ului deveneau din ce în ce mai ciuntite și își schimbau uimitor înfățișarea. Cu greu își mai amintește cineva cum au arătat ele înainte. Metopolisienii nu o dată au zis privind-și dealurile: „Se cam vede locul unde am mîncat din ele“.

Bzacopol era un om înalt, masiv, cu un cap mare, leonin, avea fața ciuruită de vărsat. Cînd apărea din nou în oraș, era știut pentru ce vine. Se oprea în pragul *Bodegii Armeanului* și îi saluta amical dar sever pe cei dinăuntru, întîrziindu-și statura frumoasă în canatul ușii. Apoi înainta, se așeza singular la o masă mai ferită de privirea celorlalți. În scurt timp era înconjurat și asaltat de întrebări. Spunea numele noii societăți cu un zîmbet scurt și încrezător. *Zîmbind, fața lui ciupită de vărsat se dilata enorm, iar buzele groase, roșii, umede, pline de viață, dezveleau niște dinți lungi și puternici. Zîmbetul lui ciudat, care se retrăgea repede, cu sobrietate, readucînd fața la proporțiile normale și la înfățișarea ei ciuruită, avea darul că anunța nu numai începutul plin de optimism al unei societăți, dar și sfîrșitul ei deloc fericit.* (Nu sînt cuvintele mele, ci ale Generalului Marosin.)

De fapt, drezina mi-a rămas de la societatea grecilor lui Sumbassaku (care-și luaseră însă șinele liniei lor ferate și distruseră terasamentul). Iar linia îngustă de 6 kilometri dintre cele trei dealuri ale platoului meu și *Piciorul Neamțului* mi-a rămas de la *Societatea Regală*, care o abandonase intactă și mi-o lăsase verbal în grijă și în întreținere, fără a-mi alocă, însă, pentru asta, nici o stipendie și fără a-mi cere în schimb, în eventualitatea că am să-i folosesc traseul, nici o chirie.

Călătoresc cu drezina mea pe linia ferată îngustă, devenită și ea tot a mea, ori de cîte ori vremea nu-mi permite să parcurg

distanța accidentată și mai scurtă dintre platou și *Bodega Armeanului*, pe care o fac de obicei pe picioare cînd e vreme frumoasă. Și mai circul cu drezina cînd am de făcut cumpărături de la *Bodegă* sau din *Metopolis*, sau cînd am de coborît de la domiciliul meu, asta foarte rar, încărcături mai mari decît aș putea duce în mîini.

Drezina ar merge ușor și nu mi-ar da bătaie de cap, dacă saboții frînelor ar fi în bună stare și dacă cele trei macazuri de pe traseu nu mi-ar lua atîta timp, fiindcă ele nu se pot manevra decît manual și la modul cel mai primitiv, cu lovituri de ciocan, de daltă și cu cleștele (pe timpul *Societății Regale* exista un om care se ocupa special cu macazurile astea blestamate).

În orice caz, drezina mi-a fost și-mi este de mare trebuință, legătura mea cu *Metopolis*-ul nefiind niciodată întreruptă. Stația de plecare — unde-mi țin drezina acoperită cu o foaie de cort — se află într-o vale adîncă la care pot ajunge prin coborîre directă de la casa de marmoră în mai puțin de un sfert de ceas.

Nu era vreme urîtă în ziua cînd în șopronul său Glad își aștepta hainele de general și pe cînd eu mă pregăteam să cobor de pe platou. Dar cînd m-am hotărît să plec spre *Bodega Armeanului* pe picioare, mi-am amintit că trebuie neapărat să cobor spre oraș cu drezina: trebuia să-l aduc sus pe platou de la *bodegă* pe *Topometrist*, care mă aștepta cu uneltele pregătite, se anunțaseră noi prospecțiuni, de data asta ale unei *Societăți Arheologice Interbalcanice* cu triplu sediu, la *Salonic, Istanbul și Ljubljana*. Saboții drezinei erau într-o stare mai rea decît oricînd, în plus nici sistemul de pîrghii al manetei de împingere nu mai funcționa cum trebuie. Încă o reparație în plus care-mi cerea timp.

În fața manetei, aveam instalat un fel de fotoliu fix din tablă cu spătar mobil. Și la el era ceva de dres.

Apariția mea pe linia ferată, coborînd pe distanța dintre platou și *Metopolis* în drezină, așezat pe fotoliul meu de tablă ruginită, știu că deși nu-i bucură în mod special pe metopolisieni — pentru ei, drezina mea și eu n-am fost nicicînd un lucru prea deosebit — îi vestește totuși că la *Bodega Armeanului* fie că se discută ceva foarte important, fie că s-a adus ceva nou, produse alimentare sau altele, sau că se anunță o vreme urîță mai îndelungată, sau că, asta mai rar, o dată la cîteva ani, o nouă societate de prospecțiuni se va abate peste dealuri ca să caute iarăși ceva, și să dea de mîncat locuitorilor orașului pentru un timp și apoi să abandoneze totul așa cum se întîmpla de obicei.

Reparația saboților mi-a luat cîteva ceasuri de chin, am renunțat să fac o reparație mai atentă, aș fi pierdut întîlnirea de la *Bodega Armeanului* cu *Topometristul*. Am schimbat un fus plesnit la un sistem de pîrghii, iar cît privește fotoliul de tablă, care se desprinsese într-o latură din cuiele care-l fixau de platformă, am amînat operația pentru altă dată.

Îmi mai rămăsese puțin timp să-mi schimb halatul plin de unsoare și de rugină și să mă îmbrac curat, ceea ce pentru mine este o chestiune dintre cele mai pretențioase. N-am apărut niciodată în fața metopolisienilor sau a străinilor într-o ținută neglijentă, miros de-obicei a săpun proaspăt, cămașa și pantalonii le am pe mine ca scoase din cutie. Nu puteam merge la *Bodega Armeanului* în pantaloni albi și cămașă portocalie, așa cum îl întîmpinasem pe Glad cînd sosise el cu roata în *Metopolis*, de fapt mă îmbrăcasem atunci în vederea unei întîlniri amicale cu parohul și Generalul Marosin, pe Glad îl socotisem în subsidiar, deși o parte din micile tranzacții incidentale ce au avut loc la masa parohului priveau direct soarta lui de om abia ieșit din închisorile Marmației care-și căuta un rost pe lume. Acum trebuia să cobor cu drezina la *Bodega Armeanului* într-o zi de duminică, pentru o întîlnire oficială cu *Topome-*

tristul și cu un misit al societății *Arheologice Interbalcanice*. Cravata și pantofii de piele neagră nu trebuia să-mi lipsească, iar costumul de culoare închisă nu-l aveam încă pus în ordine, numai cămașa albă apucasem să mi-o pregătesc din timp. Punctualitatea cu care eram cunoscut în *Metopolis* nu trebuia să sufere și bineînțeles că am făcut tot ceea ce era nevoie să fac pentru a fi și punctual, și a avea și o ținută cuvenită. Mai ales că atît *Topometristul*, cît și misitul *Societății Arheologice* erau burlaci ca și mine și, este știut, burlacii care se respectă se respectă nu glumă, sînt mai atenți cu ei înșiși și cu lumea din jur decît bărbații răsfățați și îmbrăcați după gustul foarte monoton și obosit al nevestelor. Nu am avut și nu am în vedere femeii cînd îmi îngrijesc ținuta, vocabularul etc. De afită ori am avut prilejul să urc cu drezina sus la mine pe platou femei, unele frumoase care-mi jurau devotament, dar n-am făcut-o, *Milionarul* nu putea risca, printr-o aventură ce putea avea loc mai bine în *Metopolis*, să-și piardă liniștea desăvîrșită și ordinea lui impecabilă din casa de marmoră. Dacă au venit femei și au urcat pînă pe platoul meu, deși nimeni nu le-a putut surprinde urcușul, au făcut-o din proprie inițiativă, ceea ce le-a dat prilejul să constate că drumul de înapoiere la coborîre, de la platou spre *Metopolis*, e mai plăcut, fiind făcut la vale, și trebuia făcut cît mai repede, din momentul în care *Milionarul* reîntra brusc și neabătut în ordinea și răceala calculată a singurătății lui.